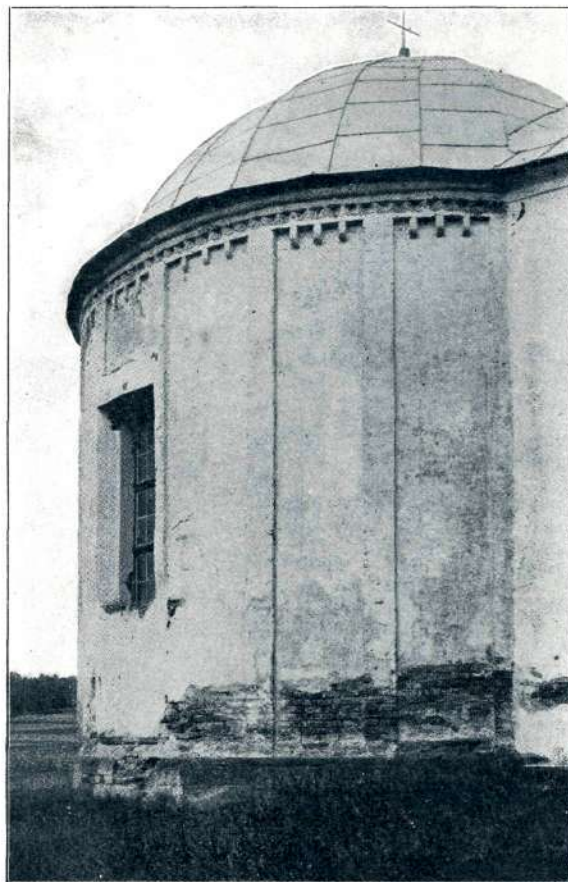

ni bilo tako spačeno, kakor pravijo, da je dandanes. Tedaj sta živela v mestu dva otroka, kmetiški Rok pa gosposkega kanclista hči Doroteja. Rokov oče je bil cerkvenik in pevec. Od očeta se je navadil Rok pobožnih domačih pesmi. Ko je pasel domačo kravo v rebri za mestom, si je pel. Tudi tistega dne si je prepeval pa prav najdaljšo od štirinajstih skrivnosti, od prve, ki je en sam Bog, do trinajste, ki je Jezus sam, ko bo soditi prišel nam, vsem živim in mrtvim štirinajsti dan. Tedaj je nenadoma stala pred pojočim pastirjem gosposka Doroteja. Pevec je utihnil, gosposka hčerka ga je gledala molče. Potem pa je hotela, naj še poje. Zmajal je z glavo. Saj bi bil pel, pa mu ni dalo grlo. Sramoval se je deklice, ki je bila lepa. Šla je, se vrnila s kosom belega kruha pa zopet hotela, naj poje. Ni maral. Kravi je kruha nadrobila. Njemu je šlo na jok, pa se je moral zasmejati. Vsa je zardela od nejevolje deklica. 'Tepec,' je zavpila in udarila Roka po licu. Potem je bežala. Tedaj je Roku odleglo in čudno veselje ga je obšlo. Nikoli še ni pel bolj čisto. 'Devet je korov angelov, deset je zapovedi Boga, enajst je tavžent teh devic, svete Uršule družic...' Prav nič ni videl, da se je tedaj vrnila deklica: pustila ga je peti, zaploskala veselo, skočila nato k njemu in ga poljubila na lice. Pevec Rok odtlej ni več pel.

»Leta so tekla. Pastir Rok je šel za hlapca, gosposko Rotijo so starši poslali v samostansko šolo. Nič več je ni videl Rok, pozabil je pa ni. Tako so mu dozorela leta, da se je moral skrivati, ker so ga v vojake lovili. Ujeli so ga in služil je osem let. Potem se je vrnil brez leve noge in desne roke. Groš vsak dan je služil. Tako je hotela blaga cesarica Marija Terezija, ker je bil v ognju pri Kolinu. Pod Lavdonom pri Katzenbachu pa je pustil zdrave ude. Takšen je stopil prav na praznik svete Ane k maši v radovljiško cerkev. Bilo je slučajno prav tisto jutro, ko je prišla žlahtna gospa Rotija prvo krat k očiščevanju. Pogledala je po nemarnem soldatu, spoznala ga pa ni. Rok jo je spoznal in ugibal vso mašo, čigava je neki zdaj. Bilo mu je hudo in dobro, kakor kadar človeka mrzlica stresa, in je tudi verjel, da ga prečudno spreleta od starih ran. Ni molil, le iz pobožne pesmi se mu je spovračalo na ustnice: 'Sedem je v letu grdih sobot, na

SELO, ROMANSKA ROTUNDA.

čast Materi sedmih žalosti. Tudi osmi meč jo boli. Brusijo ga ji tiste žene, ki so zavrgle svoje može.»

»Vstal je od maše in šel k županu. Skazal se je, da za pravo delo ni več in da ob samem soldaškem grošu tudi ne bo moči živeti. Župan mu je bil birmanski boter pa je dejal: 'Kaj pa za nočnega čuvaja, Rok? Ali bi šel? Ure boš klical, lej, saj znaš, in zeblo te brez dvoje udov tudi ne bo prehudo.' Rok je prikimal. Boljšega čuvaja Radovljčani niso imeli ne prej ne slej. Vse ure vsako noč od prve do zadnje hiše je prepel in še svojo šalo imel pozimi, ko so bridke sape brile od Stola in z Begunjščice: 'Če me zebe? V levo nogo pa desno roko.' Pa mu je bil desni rokav prazen in leva noga lesen količ.»

»Tako je služil Rok dvajset let in več. Gospa Rotija pa je medtem ovdovela in pokopala vse svoje otroke. S staro služkinjo je živela v mali hiši ob koncu mesta proti Lescam. Od tam je prihajala v mesto le še